

In dit nummer onder meer

- Van Engelen beziet de situatie 1
- Actuele pensioengeluiden over de crisis 3
- Wie heb ik aan de lijn? 3
- Marijan Wehrens vertelt waarom zij met een PDN-pensioen in Brazilië is neergestreken 4
- Dekkingsgraad 6
- Goed om te weten dat 'bel me niet' kan helpen 7
- Column: Ziek van de griepangsten 8

Nog geen zonneshij

Een zwaluw, maakt nog geen zomer. Dat blijkt uit de antwoorden van John van Engelen op vragen over de actuele situatie bij PDN.

Plaatsvervangend voorzitter van PDN, John van Engelen, gaat uitgebreid in op mogelijkheden en onmogelijkheden om in de toekomst weer te kunnen indexeren. Hoewel de dekkingsgraad er een stuk beter uitziet dan een paar maanden geleden, is het nog te vroeg om voorspellingen te doen. De financiële markten blijven sterk in beweging en niemand weet hoe het volgende week is. Geluiden uit andere pensioenfondsen bevestigen dat beeld. Verder in dit nummer praktische informatie om uw voordeel mee te doen en een levendige kennisgeving met een collega-gepensioneerde die het zoekt aan de andere kant van de wereld.

Colofon

Pensioencontact verschijnt drie keer per jaar en is bestemd voor degenen die een uitkering ontvangen van PDN

Realisatie:

Hard Working Reader Publishers

Illustraties:

Geert Setola

Fotografie:

Annemiek Mommers en Marijan Wehrens

Graphic:

Robert Muts

Druk:

PPM Event & Media Support, Meerssen

Redactieadres:

PDN t.a.v. Harry Coerver

Postbus 6500, 6401 JH Heerlen

E: harrycoerver@dsm.com

I: www.PDNpensioen.nl

T: 045 5782056

Pensioen Desk:

T: 045 5788100

Voor blinden en slechtzienden is een gesproken versie van Pensioencontact kosteloos verkrijgbaar

Pensioencontact

Pensioencontact is een uitgave van Pensioenfonds DSM Nederland

Plaatsvervangend voorzitter van PDN John van Engelen

"Ongewisheid over indexatie blijft bestaan"

John van Engelen, foto Annemiek Mommers

John van Engelen is plaatsvervangend voorzitter van Pensioenfonds DSM Nederland. Als bestuurder van een pensioenfonds heeft hij het afgelopen jaar van nabij meegemaakt wat de financiële crisis voor een pensioenfonds betekent. Ook hij moest verantwoording nemen voor de minder positieve boodschappen die het bestuur van PDN de laatste tijd moest brengen. Nu de situatie op de financiële markten lijkt te herstellen, moet hij vaak de vraag beantwoorden wanneer er weer toeslagen worden verleend. "Ik kan op dit moment niet al die vragen bevredigend beantwoorden," laat hij alvast weten.

WANNEER WORDEN DE PENSIOENEN WEER GEINDEXEERD?

Van Engelen: "De pensioenen van de gepensioneerden zijn in 2009 niet meegegroeid met de prijzen. De gepensioneerden hebben in het voorjaar bericht hierover gekregen. Ze hebben toen vernomen dat, als het herstel bij het fonds verloopt zoals in het herstelplan van PDN is aangegeven, hun pensioenen de komende drie jaar niet worden aangepast aan de prijsstijgingen. Wanneer de pensioenen wel weer geïndexeerd worden, valt nu nog niet te zeggen. Dat zou ook eerder dan die drie jaar kunnen zijn, maar het kan ook langer dan die drie jaar duren. Ik had liever een duidelijker antwoord willen geven, maar dat kan nu helaas nog niet."

WAAROM KAN NIET GEZEGD WORDEN WANNEER DE PENSIOENEN GEÏNDEXEERD WORDEN?

Van Engelen: "Daar zijn verschillende redenen voor. Eerst moet het pensioenfonds drie kwartalen lang een dekkingsgraad hebben van meer dan 105 procent. In het gunstigste geval is dat begin 2010 het geval. Eind september was de dekkingsgraad van PDN 112 procent. De dekkingsgraad geeft de verhouding aan tussen de bezittingen van het fonds en de verplichtingen van het fonds in de komende decennia. Maar ook als de dekkingsgraad drie kwartalen hoger dan 105 procent is geweest, wordt er niet automatisch geïndexeerd. Indexatie kost geld. Als door de indexatie de financiële toestand van het fonds zodanig zou verslechteren dat het herstel in gevaar komt, dan moet het bestuur van het pensioenfonds daarmee rekening houden. Dat kan betekenen dat er dan niet of slechts gedeeltelijk geïndexeerd wordt."

WANNEER IS HET BESTUUR VAN PLAN EEN BESLUIT TE NEMEN OVER DE INDEXATIE?

Van Engelen: "Het PDN bestuur heeft het voornemen om in de vergadering van 30 maart 2010 de actuele situatie ten aanzien van indexering te beoordelen. Het bestuur doet dat dan op basis van onder meer de definitieve jaarcijfers PDN over 2009 (inclusief de dekkingsgraad per 31 december 2009), de uitkomsten van het CAO-akkoord van DSM, de beperkingen als gevolg van het herstelplan van PDN over 2009 en ook de actuele situatie van dat moment. Als het bestuur een besluit genomen heeft, worden de deelnemers daarvan op de hoogte gesteld."

WETEN DE BELEGGINGSDESKUNDIGEN VAN HET FONDS NIET WANNEER HET WEER GOED GAAT MET DE ECONOMIE?

Van Engelen: "Indexatie is pas aan de orde als het weer beter gaat met de economie. Maar niemand kan met zekerheid voorspellen wanneer dat het geval is. Daar zijn wel heel veel theorieën over. Maar zekerheid daarover bestaat niet."

Neem bijvoorbeeld de Rus Nicolai Kondratieff. Die heeft golfbewegingen in de economie ontdekt. Of de theorie van de Belgische professor Gaus. Hij koppelde de bewegingen van de economie aan de mode in de vrouwenkleding. De lengte van de rokken is volgens hem een weerspiegeling van het zelfvertrouwen bij de vrouw. Die waren dan weer gekoppeld aan op- en neergaande golven in de economie.

Maar al die theorieën, serieuze en minder serieuze, geven toch nooit de zekerheid die we zouden willen hebben."

ABP HEEFT AANGEKONDIGD HET VOORNEMEN TE HEBBEN OM VANAF 2010 DE PENSIOENEN GEDEELTELIJK TE WILLEN INDEXEREN. DE DEKKINGSGRAAD VAN PDN IS DE LAATSTE TIJD HOGER DAN DIE VAN ABP. WAAROM KAN PDN NIET ALVAST GEDEELTELIJK INDEXEREN?

Van Engelen: "Ieder pensioenfonds is weer anders. Er kunnen dus verschillende regels gelden. Bij PDN is het toeslagbeleid gebaseerd op afspraken die gemaakt zijn door de werkgever en de vakbonden bij het tot stand komen van een CAO. Het pensioenfonds moet die afspraken uitvoeren, tenminste als de financiële positie van het pensioenfonds dat toelaat."

HEEFT HET BEREIKEN VAN EEN CAO-AKKOORD NOG INVLOED OP HET INDEXEREN VAN DE PENSIOENEN?

Van Engelen: "Voor wie al een pensioen ontvangt wordt bij het vaststellen van de toeslag, uitgegaan van de stijging van de kosten van levensonderhoud. Die toeslag mag echter niet hoger zijn dan de algemene loonsverhogingen zoals door sociale partners bij DSM is afgesproken. Dus het CAO-akkoord kan zijn invloed hebben op het indexeren van een ingegaan pensioen. Er kunnen echter, zoals ik eerder zei, naast de uitkomst van een CAO-akkoord andere factoren een rol spelen waarom er (nog) niet geïndexeerd kan worden."

ONLANGS WERD IN HET VARA-PROGRAMMA KASSA DE INDRUK GEWEKT DAT HET WEL VIJFTIEN JAAR KAN DUREN VOORDAT DE PENSIOENEN WEER GEÏNDEXEERD WORDEN.

Van Engelen: "Dat was wel een heel pessimistische voorstelling van zaken. Kassa ging uit van het herstelplan met een looptijd van 15 jaar dat veel pensioenfondsen hebben opgesteld. Dat plan geeft aan hoe pensioenfondsen denken in die periode weer financieel gezond te worden. Niemand kan in de toekomst kijken. Maar het is niet erg waarschijnlijk dat er dus ook vijftien jaar niet (gedeeltelijk) geïndexeerd zal worden. Dan gaat het ook langdurig slecht met de economie."

Het herstelplan is een theoretisch rekenmodel dat is opgesteld volgens richtlijnen van De Nederlandsche Bank. De veronderstellingen in dat rekenmodel zijn heel erg voorzichtig. Zo krijgt ons pensioenfonds volgens de richtlijnen van De Nederlandsche Bank vijf jaar de tijd om weer een dekkingsgraad van 105 procent te halen. Thans is de dekkingsgraad van PDN hoger dan 105 procent en dat is binnen het eerste jaar van de vijf jaar."

KAN DE GEMISTE INDEXATIE INGEHAALD WORDEN?

Van Engelen: "Het is belangrijk te weten dat PDN ernaar streeft om in de loop van de tijd de pensioenen zoveel mogelijk mee te laten groeien met de prijsstijgingen. Als er weer een tijd komt dat het fonds gaat indexeren, bestaat daarna ook de mogelijkheid dat indexaties die niet werden verleend, weer worden ingehaald. In het verleden is dat ook al een keer gebeurd."

Uitkeringsspecificatie alleen bij wijziging van de uitkering

Tot medio dit jaar ontvingen de pensioengerechtigden van PDN maandelijks een uitkeringsspecificatie. Sindsdien stuurt PDN alleen een uitkeringsspecificatie wanneer de pensioenuitkering afwijkt van die van de maand ervoor. Over deze wijziging heeft PDN de pensioengerechtigden in de loop van dit jaar geïnformeerd. Blijkbaar is die boodschap niet bij iedereen aangekomen, want regelmatig komen daarover nog vragen binnen bij de Pension Desk.

Wie heb ik aan de lijn?

Van links naar rechts op de foto: Erik Hellenbrand, Michèle Scheren, Idalien Zelihsen, Angélique Bock en Manon Drummen.

PDN heeft onder de naam Pension Desk een telefonische hulpdienst. Hier kunnen deelnemers en gepensioneerden terecht met hun pensioenvragen. Dat kan telefonisch, via telefoonnummer 045-5788100 of via e-mail (info.PDN@dsm.com).

Op bovenstaande foto staan de medewerk(st)ers die dagelijks tussen 9.00 en 17.00 uur uw vragen beantwoorden.

Actuele pensioengeluiden over de crisis

Bij Pensioenfonds Zorg en Welzijn zijn we verheugd dat de dekkingsgraad zich op dit moment gunstiger ontwikkelt dan is voorspeld in ons herstelplan. Wel kunnen markt- en renteontwikkelingen weer snel wijzigen, zodat teveel optimisme hier niet past.

Peter Borgdorff, directeur Pensioenfonds Zorg en Welzijn in het kwartaalbericht over het derde kwartaal 2009

We hebben niet te veel risico genomen. Een pensioenfonds moet risico nemen (...). Van elke 100 euro die in de bouw aan pensioen is uitbetaald, is in het verleden voor 60 euro aan premies betaald. Het verschil, die 40 euro, is door het pensioenfonds verdient. Niet door het geld in een oude sok te stoppen, maar door het verantwoord te beleggen.

John Kerstens, voorzitter van pensioenfonds BPF Bouw in het tv-programma Kassa van 7 november 2009

De kredietcrisis heeft nodeloos veel onrust veroorzaakt bij Nederlanders over hun pensioen. Door de discussie rond de dekkingsgraden daalde het vertrouwen in de betaalbaarheid van de oude dag. Maar dat is onterecht, de uitbetaling van de pensioenen is geen moment in gevaar geweest en zou dat de komende jaren ook niet zijn gekomen.

ABP-voorzitter Ed Nijpels in de Telegraaf van 26 september 2009

Er zijn voorzichtige signalen dat we door het diepste dal heen zijn, dat we niet verder wegzakken en langzaam de weg omhoog lijken terug te vinden. Maar eerst moeten we afwachten of dat herstel doorzet, of het duurzaam is. Daar zijn de deskundigen het nog lang niet over eens. En daarnaast heeft de crisis aanzienlijke schade aangericht, ook bij ons pensioenfonds. Die schade moeten we geleidelijk herstellen, zodat we financieel gezond zijn en weer tegen een stootje kunnen.

Hans van de Velde, directeur Stichting Pensioenfonds Hoogovens in Pensioen-info oktober 2009

Ook de pensioenfondsen hebben de kredietcrisis niet zien aankomen. Dat heeft niemand gekund. Wie dat beweert is geniaal of een kletsmaajor. Pensioenfondsen zijn de dupe geworden van een in de geschiedenis unieke schaarbeweging. Aandelenkoersen zijn vaker fors onderuit gegaan. De rente is vaker heel laag geweest. De combinatie van die twee is uitzonderlijk en zeer schadelijk voor pensioenfondsen.

Onno Ruding, oud-minister van Financiën in OMNI het relatiemagazine van Mn-Services, september 2009

Met PDN-pensioen naar een Braziliaanse badplaats

”Ik ben nu eenmaal een beetje avontuurlijk”

Pensioenfonds DSM Nederland (PDN) stuurt niet alleen maandelijks pensioengelden naar duizenden gepensioneerden en andere pensioengerechtigden in Nederland. Ook in het buitenland, tot in de verste uithoeken van de wereld, komen de pensioengelden van PDN terecht.

Een voorbeeld van een verre ontvanger is Marijan Wehrens. Zij ontvangt haar bijzonder ouderdomspensioen van PDN maandelijks in de Braziliaanse kustplaats Natal. Bijzonder ouderdomspensioen ontvangen ex-partners van gepensioneerden. Omdat de ex-partner van Marijan Wehrens inmiddels gepensioneerd is, ontvangt zij, hoewel nog maar 51 jaar toch al pensioen van PDN.

BEWUSTE KEUZE

Twee jaar geleden besloot Marijan om naar Brazilië te verkassen. Haar twee kinderen Mischa (23) en Sascha (22) bleven achter in Nederland en België. Brazilië was geen toevallige keuze. ”Ik was al enkele keren in Brazilië geweest en in een dwaze bui heb ik een appartement gekocht in Natal. Aanvankelijk met het idee om er een paar maanden per jaar te gaan wonen. Twee jaar geleden ben ik naar Natal vertrokken met de bedoeling er een half jaar te blijven. Dat half jaar is inmiddels al twee jaar geworden.”

Haar keuze voor het buitenland heeft ook met haar karakter te maken, geeft Marijan Wehrens ruitelijk toe. ”Ik ben nu eenmaal een beetje avontuurlijk. Het was altijd al mijn droom om ergens ver weg te gaan wonen, het geeft niet waar, als het daar maar helemaal anders is dan in Nederland. Het is dus Brazilië geworden. En ik heb er geen spijt van. Dit land is zo immens groot. Het klimaat, de flora en fauna zijn fantastisch.”

HOBBELS

Marijan heeft inmiddels ervaren hoeveel de Braziliaanse cultuur verschilt van de Nederlandse. ”Er zijn dingen die hier grandioos fout gaan. Door de bureaucratie is het verschrikkelijk moeilijk iets geregeld te krijgen”, moet ze erkennen. Ze heeft dat al de nodige keren aan den lijve ondervonden. ”Neem bijvoorbeeld mijn mobieltje”, zegt ze. ”Een paar weken geleden gaf mijn mobieltje de geest. Dan denk je dus, ik koop even een nieuw exemplaar. In Nederland ga je dan naar een winkel en binnen tien minuten ben je eigenaar van een nieuw mobieltje. Maar hier in Brazilië werkt dat

Marijan Wehrens: ”Als je je een beetje aanpast, heb je hier gauw heel veel vrienden voor het leven”.

toch even anders. Eerst zoek je in alle onschuld een mooi nieuw exemplaar uit. Dan komt de eerste hobbel. Is dat exemplaar wel op voorraad? Als dat inderdaad zo is, ga je aan de slag met het invullen van allerlei formulieren. Geloof het of niet. Daar ben je dan twee volle uren mee bezig. Allerlei lieden moeten een handtekening zetten. En als je dan met die formulieren en handtekeningen naar de balie gaat, doemt het volgende obstakel op. Wie heeft de sleutel van de voorraadkast? Als er eindelijk iemand is gevonden met de goede sleutel kan het verhaal verder gaan. De verkoper weet vervolgens niet hoe dat nieuw gekozen mobieltje werkt. Wie o wie weet dat wel? De verkoper gaat op zoek. Intussen ga ik maar een hapje eten. Gelukkig kun je hier in veel winkels koffie drinken of een kleinigheid eten. Als ik zit te eten, komt de verkoper met een ’deskundige’ aanzetten die het mobieltje aan de praat kan krijgen. Het einde van het liedje is dat ik na drieëneuhalf uur toch nog de trotse eigenaar van een nieuw mobieltje ben.”

Maar behalve dat je in Brazilië een engelengeduld moet hebben om de meest alledaagse dingen te regelen, is er nog iets anders dat Europeanen opvalt. De armoede. ”Die is hier overal. Gezinnen met vijf of meer kinderen hebben geen eten, geen geld, geen kleren. Vreselijke woonomstandigheden voor veel mensen. Vocht, schimmel, geen elektra. Je komt het overal tegen.”

HARTVERWARMENDE MENSEN

Maar het leven in badplaats Natal heeft ook zijn goede kanten, anders was Marijan Wehrens er niet blijven plakken. "Het klimaat is heerlijk. Iedere dag zon. Je kunt als je wilt dagelijks uitwaaien op prachtige stranden. De mensen zijn hartverwarmend. Ik sta bekend als Maria. De naam Marijan kunnen ze niet goed uitspreken. Hier in de wijk kent iedereen me inmiddels als Maria van de Engelse les. Ik geef in de ochtend vaak Engelse les. En het is niet verkeerd dat iedereen je kent. Je wordt in de gaten gehouden. En dat geeft een veilig gevoel. Als je je een beetje aanpast, heb je hier gauw heel veel vrienden voor het leven. Mensen die voor je door het vuur gaan. Maar anderzijds is dat ook wel eens lastig. De mensen zijn verschrikkelijk nieuwsgierig. Als ik twee dagen mijn neus niet laat zien, staan ze al beneden bij de receptie van mijn flat om te vragen wat er met mij aan de hand is."

OUDE EN NIEUWE CONTACTEN

Met Nederland heeft Marijan Wehrens niet veel contact meer. Alleen met haar vader, haar zonen en een paar kennissen. "De contacten

verwateren als je zo ver weg zit", constateert ze. "Daarvoor in de plaats komen echter de contacten met de Brazilianen. Dat maakt veel weer goed."

En zo nu en dan is er ook contact met het pensioenfonds. "Dat contact is optimaal," laat Marijan Wehrens tevreden weten. "Ik moet weliswaar ieder jaar een papiertje inleveren (redactie: attestatie de vita) dat bewijst dat ik nog in leven ben, maar dat papiertje kan ik hier in de stad bij het Nederlandse consulaat gemakkelijk krijgen."

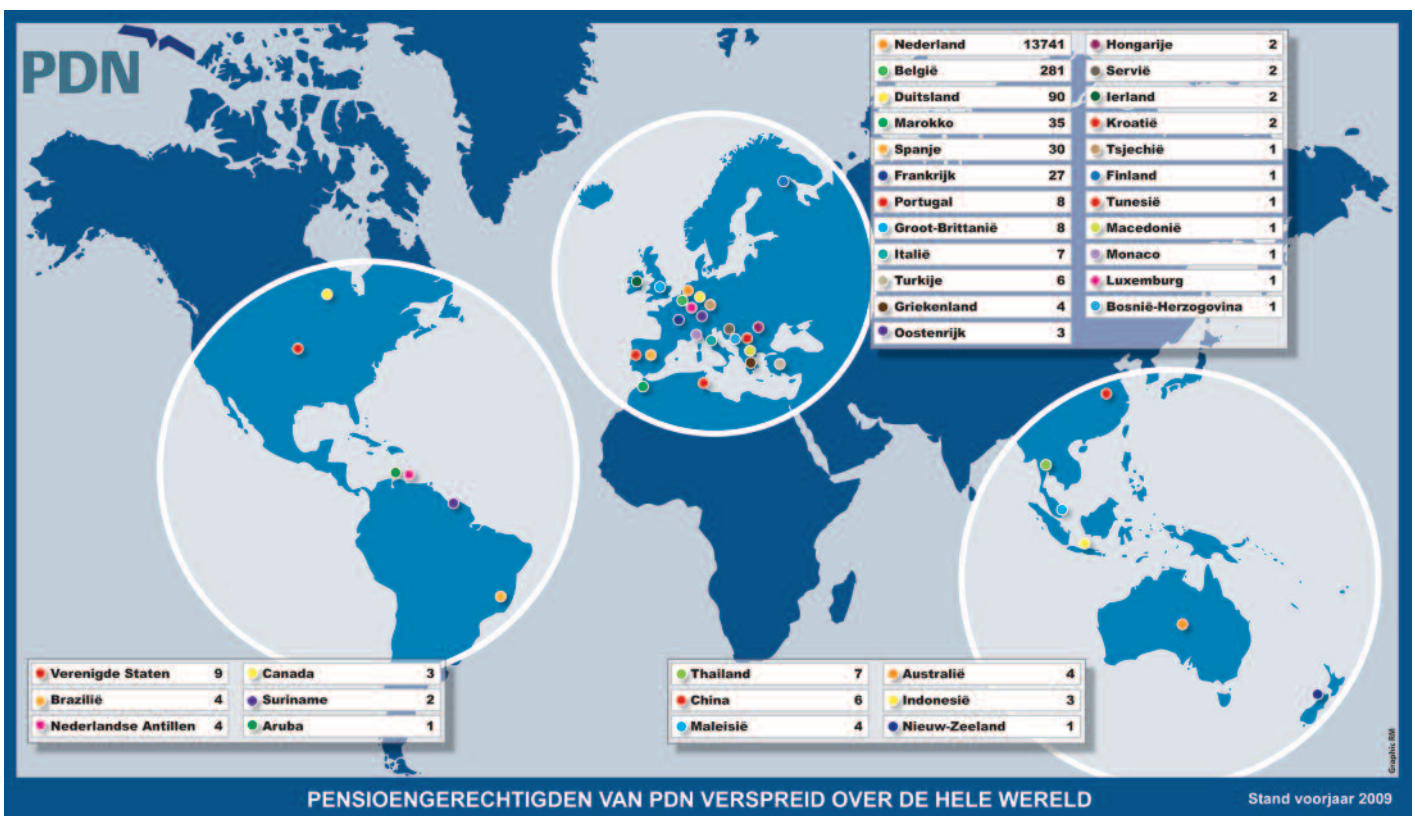
PDN'ers in het buitenland

PDN is op zoek naar PDN-gepensioneerden in het buitenland. Waarom vertrokken ze en wat kwamen ze tegen?

Woont u in het buitenland, neem contact op met *Pensioencontact*.

Misschien dat uw verhaal de volgende uitgave van *Pensioencontact* siert.

Stuur een email met contactgegevens naar harry.coerver@dsm.com

Betaaldata pensioenen 2010

27 januari

27 april

27 juli

27 oktober

27 februari

27 mei

27 augustus

27 november

27 maart

27 juni

27 september

23 december (ook 2009)

Zorgverzekering

Elk jaar op 1 januari vinden er wijzigingen plaats in de zorgverzekering. Van deze wijzigingen zijn of worden verzekerden door hun zorgverzekeraar op de hoogte gebracht. Ook krijgen of kregen verzekerden een nieuwe polis. De informatieverstrekking over de zorgverzekering gaat buiten PDN om. Met vragen over de zorgverzekering kunnen verzekerden daarom niet bij PDN terecht maar bij de zorgverzekeraar.

Elk jaar per 1 januari bestaat de mogelijkheid om een andere zorgverzekeraar te kiezen. Ook met deze mogelijke wisseling heeft PDN geen bemoeienis. Dat dient geregeld te worden met de nieuwe en de oude zorgverzekeraar.

Voor mensen die gekozen hebben voor de collectieve verzekering voor alle DSM gepensioneerden en nabestaanden bij Achmea (Zilveren Kruis of Groene Land), kan PDN de nominale premie inhouden. De premie wordt in dat geval op de pensioenuitkering in mindering gebracht. Deze inhouding gebeurt op aangeven van Achmea (Zilveren Kruis of Groene Land). Ook vragen over de premie en de hoogte daarvan moeten dus rechtstreeks bij de zorgverzekeraar gesteld worden.

Nieuwsbrief PDN

Enkele keren per jaar verschijnt er een digitale Nieuwsbrief van PDN. Wie deze nieuwsbrief wil ontvangen, kan zich abonneren via de website van PDN (www.pdnpensioen.nl).

Word lid van de klankbordgroep!

PDN laat enkele keren per jaar zijn eigen communicatie toetsen door een zogenoemde klankbordgroep. Dat is een groep mensen die een oordeel geeft over de begrijpelijkheid van een brochure, de opzet van de website of de leesbaarheid van het jaarbericht. Meestal gebeurt die raadpleging via internet. De leden van de klankbordgroep ontvangen dan een aantal vragen. Soms komt de groep ook bij elkaar om te praten over de communicatie van PDN.

Wilt u ook meepraten en meedenken over de pensioencommunicatie bij PDN? Geef u dan op als lid van de klankbordgroep. Speciale pensioenkennis is niet nodig. Het kost niet veel tijd en u helpt mee om pensioenen voor iedereen begrijpelijker te maken.

Aanmelden kan bij de communicatiemanager van PDN, Harry Coerver (harry.coerver@dsm.com).

Stuur een email met naam en telefoonnummer en u hoort van PDN hoe het verder gaat.

Dekkingsgraad PDN

Een belangrijke graadmeter voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds is de dekkingsgraad. De dekkingsgraad geeft namelijk aan hoe groot het pensioenvermogen is ten opzichte van de pensioenverplichtingen. Eenvoudig gezegd geeft de dekkingsgraad aan of er voldoende geld in kas is om alle pensioenen, nu en in de toekomst, uit te betalen. De dekkingsgraad en de pensioenverplichtingen worden berekend op basis van de marktrente. De cijfers worden na elk kwartaal bekend gemaakt.

Onderstaande tabel toont de dekkingsgraad en de vanaf 2005 bij de berekening gehanteerde marktrente. Dit betreffen deels 'virtuele' dekkingsgraden aangezien PDN geen historie heeft vóór januari 2007. De 'virtuele' cijfers zijn een gewogen gemiddelde van de verplichtingen als ook het belegde vermogen van Pensioenfonds DSM-Chemie en Pensioenfonds Gist-Brocades.

Dekkingsgraad PDN (gebaseerd op marktrente)

	Dekkingsgraad	Gehanteerde marktrente
Ultimo 2004	133%	
Ultimo 2005	143%	3,7%
1 januari 2007	147%	4,2%
Ultimo 2007	150%	4,8%
Ultimo 2008	98%	3,6%
Ultimo 1ste kwartaal 2009	93%	3,4%
Ultimo 2de kwartaal 2009	105%	3,7%
Ultimo 3de kwartaal 2009	112%	3,6%

De dekkingsgraad van ultimo 2009 zal in februari bekend gemaakt worden en verschijnt dan op de website van PDN (www.pdnpensioen.nl).

Wilt u meer informatie?

Internetsite PDN

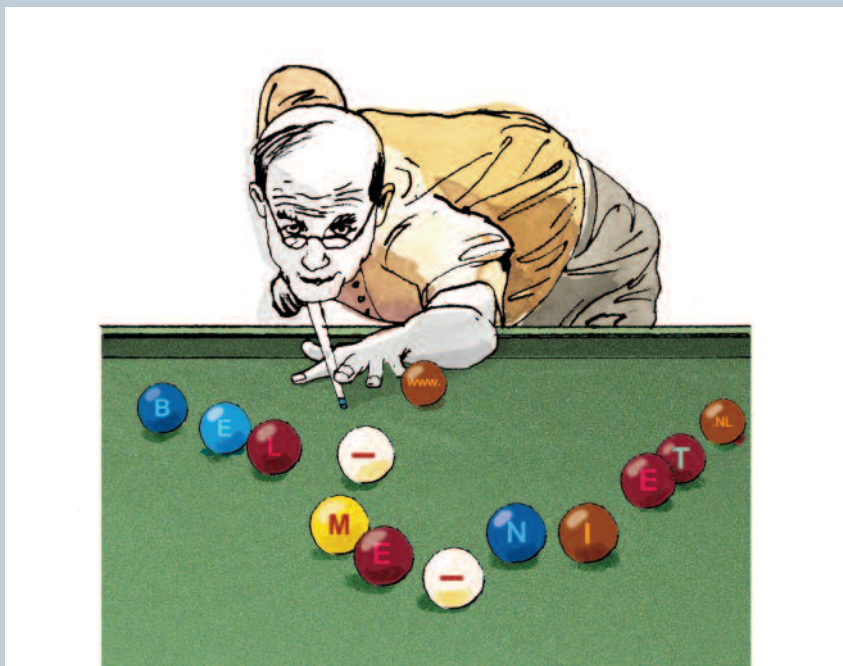
Meer informatie over PDN kunt u vinden op de website: www.PDNpensioen.nl

Pension Desk: 045-5788100

Vragen over uw pensioen kunt u stellen aan één van onze medewerkers. Zij zijn van 09.00 - 17.00 uur bereikbaar op telefoonnummer 045-5788100.

Zorg dat u uw administratienummer bij de hand hebt als u belt.

Bel-me-niet

Goed om te weten

Jaap van de Broek (81) woont nu een half jaar in het verzorgingscomplex. Bij het betreden van de ontmoetingsruimte op weg naar de koffie, loopt hij Wim Bergmans (73) tegen het lijf. Ze raken aan de praat over groeiende klachten van medebewoners, over agressieve telefonische verkooppraktijken en de nachtrust die dit kost. "Het loopt de spuigaten uit", zegt Jaap zuur. Hij vervolgt halfluid: "Naarmate we ouder worden, heb je juist extra tijd en rust nodig om een beslissing te nemen. Hier klopt werkelijk iets niet." Dan met stemverheffing: "Mijn buurvrouw van 91 durft de telefoon bijna niet meer op te nemen." "Nou," zegt Wim, "Dan heb ik goed nieuws voor haar. De overheid komt ons eindelijk tegemoet. Sinds 1 oktober 2009 is het *Bel-me-niet-register* van kracht. Dat is de veel strengere opvolger van *Infofilter* waar je eerder al kon opgeven dat je niet gebeld wilde worden." Jaap: "Maar *Infofilter* was toch afhankelijk van de medewerking van de verkopende bedrijven?" Wim: "Precies, maar nu kun je via <http://www.bel-me-niet.nl/> laten

weten dat je de telefoonlijn wilt blokkeren voor verkopers van bepaalde, of zelfs van alle, producten en diensten. En dat is nu wél bindend." Jaap twijfelt: "Nou ja bindend. Ik weet zeker dat sommige bedrijven ook dit weer aan hun laars zullen lappen." "Nee," glimlacht Wim, "Dat wás zo, maar dat is nu voorbij. Als ze je toch lastigvallen, krijgen ze van verschillende instanties voortaan een sappige boete aan de broek. Niet voor niets hebben twee weken na de start van *Bel-me-niet* zich hiervoor al 2,9 miljoen Nederlanders aangemeld." Jaap gniffelt: "Dus bedrijven die het vertrouwen van ouderen misbruiken, vallen in de kuil die ze zelf hebben gegraven." Tevreden buigen ze zich over de biljarttafel. "Oh," zegt Jaap, "Ik had me al opgegeven bij *Infofilter*. Ik ga dat nu meteen overzetten naar het *Bel-me-niet-register*." "Dat hoeft niet," zegt Wim terwijl hij de biljartballen laat ketsen. "Dat is al automatisch voor je gedaan. Je kunt de telefoon weer rustig opnemen."

Opgeruimd

Doodmoe ben ik. Niet van werken. In loondienst dan. Ben al vanaf 1994 via de VUT gepensioneerd. Bevalt overigens uitstekend. Ga zeer regelmatig op vakantie. Loop dan de zolen van mijn voeten. Maar daar voel ik me best bij. Moe word ik van mezelf. Vooral de laatste maanden. Dat begint al 's morgens vroeg als ik de krant opensla. Bijna elke dag word je geconfronteerd met berichten over de Mexicaanse griep of de Q-koorts en allerlei financiële rampen. Het is een hele kunst je niet gek te laten maken. Dat lukt me vrij aardig moet ik zeggen. Ik heb een paar pakken monddoekjes gekocht en een doos met flessen desinfecteerspul. De koortsthermometer ligt onder handbereik. Mijn broek- en jaszakken zitten volgepropt met tissues. Ik had nog plastic handschoenen in voorraad. Neen, mij maken ze niks. Je hebt alleen een bende werk. Vandaar de moeheid. Elke keer wanneer iemand heeft aangebeld, desinfecteer ik de knop van de deurbel en de klink. Alle deurklinken in huis krijgen regelmatig een beurt. Mijn lief heeft een paar keer op het punt gestaan psychologische hulp in te roepen. Slechts haar zekerheid dat ze dan een paar weken eenzaam als groene weduwe moet leven weerhoudt haar van dat voornemen. Ik wandel uitsluitend in de natuur, tenminste als er geen geiten in de buurt zijn. Door de straten van het dorp ren ik als een bezetene. Sneller dan welk virus dan ook. Ik schijn al een naam te hebben bij de dorpelingen. Thuis staat de verwarming op de hoogste stand. Heb ergens gelezen dat het virus niet gedijt bij warmte. Mijn kinderen zijn al een tijdje niet op bezoek geweest, hadden de zomerkleren al opgeborgen. De vakantie heb ik doorgebracht in de Zwitserse bergen. Heenreis per auto. Zo hard mogelijk door België en Noord-Frankrijk. Kranten schrijven dat daar het virus behoorlijk

heeft toegeslagen. Een paar bekeuringen er aan overgehouden. De gendarmerie vond mijn Frans niet al te best. In de bergen een beetje tot rust gekomen. Geen verhalen over welke griep dan ook en geiten heb ik niet gezien. Terug thuis weer aan het werk. Het hoofd interne dienst die wij een keer per week over de vloer hebben, heeft nog nooit zo weinig te doen gehad. Gezondheidsdeskundigen hebben me verzekerd dat voldoende weerstand Mexico op afstand houdt. Spruitjes bevatten veel vitamines en zijn niet al te duur. Mijn lief kan geen spruit meer zien en ruiken. Sinaasappelen eet ik per pond. Kiwi's verslind ik aan de lopende band. Heb ik wel eens lekkerder gevonden. En zo houdt opa zich op de been. Op internet hou ik de ontwikkeling van de epidemie bij. De financiële crisis heeft ook mijn onverdeelde aandacht. Mijn AOW en pensioen is keurig overgemaakt, tot op de cent nauwkeurig. Ik heb geen koopsompolis. Mijn hypotheek loopt nog een paar jaar. Zwart geld heb ik officieel niet. De fiscus vindt me uiterst betrouwbaar. Ze krijgen me er niet onder. Heb alles onder controle. Tot mijn kleinzoon naar opa kwam kijken. Ik stond op een keukenkrukje, monddoekjes uit de voorraad te halen. Kleinzoon niest, ik schrik, krukje wankelt, enkel verzwikt. Nu heb ik rust, gedwongen dat wel. In een gemakkelijke stoel, sombrero op, geitenwollen sokken aan, taco op mijn bord. Mijn lief zingt de hele dag.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Hend'.